

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze jako soud odvolací rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Jitky Denemarkové a soudců Mgr. Patricie Adamičkové a JUDr. Michala Fridricha v právní věci

žalobkyně: **MUDr. Mgr. M. O., Ph.D.**, narozená dne XXXXXX
bytem XXXXX
zastoupena advokátem Mgr. Danielem Marouškem
sídlem Dvořákův okruh 2147/11, 794 01 Krnov – Pod Bezručovým vrchem

proti

žalovanému: **Arcibiskupství pražské**, IČO 00445100 sídlem Hradčanské
nám. 56/16, 118 00 Praha 1 zastoupen advokátem JUDr.
IClic. Ronaldem Němcem, Ph.D.
sídlem Platněřská 191/4, 110 00 Praha 1

o určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, k odvolání žalobkyně proti rozsudku Obvodního soudu pro Prahu 1 ze dne 4. 11. 2013, č. j. 23 C 231/2012 - 118 ve spojení s opravným usnesením téhož soudu ze dne 11. 3. 2014, č. j. 23 C 231/2012 - 142

takto:

- I. Rozsudek soudu I. stupně **se potvrzuje.**
- II. Žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni na nákladech odvolacího i dovolacího řízení 43.600 Kč, a to do 3 dnů od právní moci rozsudku k rukám advokáta Mgr. Daniela Marouška.

Odůvodnění:

1. Rozsudkem ze dne 4. 11. 2013 soud I. stupně určil neplatnost výpovědi z pracovního poměru ze dne 14. 8. 2012 danou žalovaným žalobkyni (výrok I.) a žalovanému uložil zaplatit žalobkyni na nákladech řízení 22.400 Kč (výrok II.).
2. Dopisem ze 14. 8. 2012 sdělil žalovaný žalobkyni, že s ní rozvazuje pracovní poměr podle § 52 písm. c) zákoníku práce, kdy důvodem výpovědi mělo být přijetí organizačního opatření č. j. 7769/2009 z 28. 12. 2009, podle kterého jsou nadále pověřováni zajištěním péče o nemocné v nemocnicích a léčebnách nositelé svátosti svěcení; v důsledku této změny se měla stát žalobkyně, která není nositelkou svátosti svěcení, nadbytečnou. Žalobkyně se proto domáhala určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru ze dne 14. 8. 2012 s odůvodněním, že byla u žalovaného zaměstnána jako pastorační asistentka; v minulosti zaměstnavatel učinil již 2 pokusy dát žalobkyni výpověď pro výpovědní důvod uvedený v § 52 písm. c) a následně v § 52 písm. g) zákoníku práce. Žalobkyně uspěla ve dvou řízeních o určení neplatnosti dvou předchozích výpovědí, poté jí žalovaný dal předmětnou výpověď. Poté, kdy se při jednání na Arcibiskupství pražském pokusila kancléřka ukončit pracovní poměr se žalobkyní dohodou, žalobkyně tuto dohodu nepodepsala okamžitě a žádala o možnost prostudování, jí byla předána výpověď pro výpovědní důvod uvedený v § 52 písm. c) zákoníku práce. Žalobkyně popírala, že by bylo řádně přijato oprávněným orgánem žalovaného organizační opatření ze dne 28. 12. 2009, sledující snížení stavu zaměstnanců, změnu kvalifikačního složení za účelem zajištění úspory finančních prostředků a účinnější organizaci péče o nemocné v léčebnách i nemocnicích. Žalobkyně má za to, že zaměstnavatel tuto organizační změnu pouze předstíral, když následně přijal do pracovního poměru pro všeobecnou pastorační péči Bc. J., ačkoliv tuto formálně ustanovil pastorační asistentkou ve farnosti svatého Vojtěcha účelově od 1. 6. 2011 za situace, kdy i nadále všeobecnou pastorační péči vykonával trvalý jáhen O. (ustanovený k jáhenské službě v psychiatrické léčebně Bohnice od 1. 8. 2009), když jáhen nemůže nemocným posloužit péčí svátostnou, může poskytovat pouze všeobecnou pastorační péči. Dále všeobecnou pastorační péči vykonávala jako pastorační asistentka sestra V. Zaměstnavatel nepostupoval fakticky podle tvrzeného organizačního opatření z 28. 12. 2009, když sestra J. byla následně přijatá jako pastorační asistentka do Fakultní nemocnice na Bulovce (v době platnosti tvrzeného organizačního opatření). Arcibiskupství pražské tak fakticky neuznávalo ani dohodu uzavřenou mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví o vysílání nemocničních kaplanů (podle které je definován kaplan jako muž nebo žena, poskytující duchovní péči pacientům, personálu a návštěvníkům, když je současně členem multidisciplinárního týmu). Žalobkyně sdělila zaměstnavateli 27. 8. 2012, že trvá na dalším zaměstnávání; současně poukázala i na dlužnou náhradu mzdy v souvislosti s určením neplatnosti předchozích výpovědí, popírala s odkazem na konstantní judikaturu svoji nadbytečnost, když nebylo řádně přijato organizační opatření, toto nebylo ani následně fakticky realizováno. Podle žalobkyně jí přísluší právo na soudní ochranu, když teprve v průběhu řízení začal zaměstnavatel namítat nedostatek pravomoci soudu, odkazoval na vznik služebního poměru žalobkyně u žalovaného, ačkoliv v minulosti opakovaně pokládal vztah účastníků za pracovního poměru (i z tohoto důvodu dal žalobkyni opakovaně výpověď z pracovního poměru).
3. Žalovaný navrhoval zamítnutí žaloby, resp. zastavení řízení pro nedostatek pravomoci soudu, neboť podle jeho názoru se nejednalo o pracovní poměr, ale o služební poměr žalobkyně k církvi. Žalovaný přijal organizační opatření s účinností od 1. 1. 2010 č. 7769/2009 za účelem zajištění úspory finančních prostředků a účinnější organizace péče o nemocné v nemocnicích a léčebnách, když následně měla být péče o nemocné zajišťována duchovními - nemocničními kaplany, kteří obdrželi svátost svěcení, neboť tito duchovní mohou posloužit nemocným jednak všeobecnou pastorační péčí, tak i současně úkony, které mohou vykonávat z moci svěcení. Žalovaný tak sledoval přijatou organizační změnu kvalifikačního složení zaměstnanců a tvrdil, že nezaměstnává osoby poskytující pouze všeobecnou pastorační péči, když je v mezích uvážení zaměstnavatele, kterého z nadbytečných pracovníků si vybere a dá mu výpověď podle § 52 písm. c) zákoníku práce. Žalovaný popíral, že by pastorační činnost vykonávala až do 31.

12. 2012 Bc. J., která byla ustanovena 1. 6. 2012 jako pastorační asistentka římskokatolické farnosti kostela sv. Vojtěcha, tedy nikoliv v nemocnici. Pokud jde o práci jáhena O. a paní V., tato nebyla podle tvrzení žalovaného totožná s prací žalobkyně (kromě toho pan O. je nositelem

svátosti svěcení a může vykonávat službu jako vysvěcený jáhen - nikoliv jen jako pastorační asistent). Podle žalovaného se tak žalobkyně stala nadbytečnou v důsledku organizačního opatření; následně žalovaný navrhol žalobu zamítnout pro nedostatek pravomoci soudu, když s ohledem na dlouhodobý výkon pastorační činnosti žalobkyně pro potřebné osoby z pověření církve – žalovaného, při dosaženém i teologickém vzdělání žalobkyně a jejím angažování na mezinárodní úrovni v nemocniční péči kaplanů, musela být tato srozuměna s výkonem své činnosti v rámci služebního a nikoliv pracovního poměru.

4. Soud I. stupně rozhodl rozsudkem ze dne 4. 11. 2013 ve spojení s opravným usnesením ze dne 11. 3. 2014 tak, že žalobě vyhověl. Po provedeném dokazování listinami, výsledkem svědkyně K. - kancléřky Arcibiskupství pražského, rozsudkem Obvodního soudu pro Prahu 1 z 22. 33. 2011, sp. zn. 38 C 59/2010 z 19. 6. 2012, sp. zn. 17 C 11/2012, když dovodil svoji pravomoc podle § 7 o. s. ř., vzal za prokázané, že účastníci uzavřeli dohodu o pracovní činnosti žalobkyně dne 2. 1. 1998, dne 29. 1. 1998 byla žalobkyně ustanovena pastorační asistentkou, následně byly uzavírány dodatky k pracovní smlouvě. Podle pracovní náplně z 30. 11. 2003 měla žalobkyně zajišťovat zprostředkování návštěvy kněze, konání rozhovoru s pacienty, případně se s nimi modlit, donášet eucharistii nemocným, zajišťovat duchovní literaturu a účastnit se jednou týdně velké vizity; samostatnou pastorační asistentkou byla ustanovena 29. 12. 2011. V roce 2009 a 2011 dal žalovaný žalobkyni neplatně výpověď, vždy neplatnost byla určena soudem; pokud žalobkyně obdržela výpověď 17. 8. 2012, nebylo jí předloženo žádné rozhodnutí o organizačním opatření, žalobkyně 27. 8. 2012 sdělila zaměstnavateli, že trvá na dalším zaměstnávání. Žalobkyni bylo poskytnuto organizační opatření č. 7769/2009 až 15 měsíců po předání výpovědi. V rozporu s tímto tvrzeným organizačním opatřením byli ponecháni ve výkonu funkce pastoračních asistentů jáhen O. a sestra V., funkci pastorační asistentky pro nemocnici na Bulovce vykonávala i nadále paní J. od 1. 6. 2011, ačkoliv od tohoto data měla být pověřena výkonem pastoračně asistentky pro farnost sv. Vojtěcha, tedy podle závěru prvostupňového rozsudku byla přijata další pastorační asistentka 1,5 roku po účinnosti tohoto organizačního opatření. Soud I. stupně uzavřel, že nebyla zrušena dosavadní místa pastoračních asistentů, naopak byla přijata další pastorační asistentka, tvrzený výpovědní důvod byl tak ve vztahu k žalobkyni pouze účelový s úmyslem zbavit se jí (21 Cdo 440/2008), když žalovaný nikterak nedoložil záměr redukcí zaměstnanců realizovat finanční úspory, k těmto úsporám tak nedošlo; v důsledku tvrzené organizační změny se žalobkyně nestala nadbytečnou, s tímto odůvodněním soud I. stupně žalobě vyhověl a náklady řízení rozhodl podle § 142 odst. 1 o. s. ř.; následně opravným usnesením pouze opravil výši částky, kterou byl povinen procesně neúspěšný žalovaný zaplatit žalobkyni na nákladech řízení před soudem I. stupně.
5. Proti rozsudku podal žalovaný včasné a přípustné odvolání z důvodu nesprávného právního posouzení. Vytýkal soudu I. stupně nesprávný procesní postup, když nezkoumal splnění podmínek řízení podle § 103 ve spojení s ust. § 7 o. s. ř. (a to i ve smyslu nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. I. ÚS 211/96), a kdy nesprávně uzavřel, že je dána pravomoc pro rozhodnutí ve věci, přitom se jedná o skutečnosti týkající se vnitřní autonomie církve, vyloučené podle ustálené judikatury ze soudního přezkumu. Na nedostatku pravomoci podle žalovaného nic nemění ani to, že používal pojmy vyplývající z pracovního práva a odkazoval nesprávně na znění ustanovení zákoníku práce v průběhu tvrzeného trvání pracovního poměru žalobkyně; nejedná se však „o klasický“ pracovní poměr, ale jedná se o poměr služební, jehož ochrany se nelze domáhat u civilního soudu; církvi přísluší hodnotit kritéria pro vhodnost výkonu služebního poměru konkrétní osoby; v tomto směru jsou tak neopodstatněné námitky žalobkyně týkající se nedostatečné formální stránky organizačního opatření a i dalšího zaměstnávání jiných pastoračních asistentů poskytujících všeobecnou pastorační péči. Kromě jiného paní J. ustanovil žalovaný do funkce pouze na dobu

určitou, neuzavřel s ní pracovní poměr, nepřijal tedy žádného dalšího zaměstnance na pozici, z které měla být žalobkyně propuštěna z důvodu nadbytečnosti. Z napadeného rozsudku nevyplýval žádným způsobem závěr, že by pan O. a paní V. vykonávali práci totožnou s prací vykonávanou žalobkyní; v tomto směru pokládal odvolatel rozsudek za nepřezkoumatelný a navrhl jeho zrušení, případně zastavení řízení pro nedostatek podmínky či změnu rozsudku a zamítnutí žaloby.

6. Žalobkyně ve svém vyjádření k odvolání žalovaného dovozovala dostatek pravomoci soudu pro projednání a rozhodnutí věci, když při určení neplatnosti dvou předchozích výpovědí byl shledán dostatek pravomoci, a kdy sám žalovaný teprve v odvolacím řízení začal používat pojem „služební poměr“, ačkoliv předtím sám používal pracovníprávní terminologii. Podle kodexu kanonického práva není žalobkyně posvátným služebníkem - duchovním, je laikem - křesťanem, který nepřijal svátost svěcení, a proto z pohledu kanonického práva se nemůže podle žalobkyně jednat o služební poměr žalobkyně k církvi. Poukazovala na to, že od roku 1998 byla uzavírána mezi účastníky opakovaně dohoda o pracovní činnosti a v roce 2002 s ní byla uzavřena pracovní smlouva na dobu určitou, pracovní poměr byl následně prodlužován dodatky a poté sjednán na dobu neurčitou; rovněž pokládala za nepřijatelný odkaz žalovaného na jím zmiňovanou judikaturu Ústavního soudu. Zdůraznila účelovost postupu žalovaného, který se žalobkyně chtěl zbavit, když se nestala nadbytečnou v důsledku tvrzené organizační změny.
7. Po doplnění dokazování odvolacím soudem tento rozhodl rozsudkem ze dne 3. 9. 2014, č. j. 23 Co 302/2014 - 149 a rozsudek I. prvního stupně změnil tak, že žalobu zamítl (výrok I.) a žalovanému nepřiznal právo na náhradu nákladů řízení před soudy obou stupňů (výrok II.). Odlišně od soudu I. stupně dospěl k závěru, že v projednávané věci není dána pravomoc soudu, neboť žalobkyně byla „ve zvláštním honorovaném vztahu, v tzv. služebním poměru k církvi“, který sice nese částečně znaky pracovního poměru, avšak s ohledem na tento vztah *sui generis* a úpravu vyplývající z kanonického práva neumožňuje soudu přezkoumat skončení vztahu žalobkyně k žalovanému, neboť církve a náboženské společnosti spravují svoje záležitosti nezávisle na státních orgánech (a to s odkazem na rozhodnutí Nejvyššího soudu ČR sp. zn. 21 Cdo 700/2007, 21 Cdo 2279/2002 i znění čl. 16 odst. 2 Listiny základních práv a svobod a znění zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a změně některých zákonů), když právě autonomie církví brání věcnému přezkumu napadeného rozhodnutí, kdy nápravu mohou sjednat pouze k tomu církevními předpisy povolané církevní orgány. Při svém rozhodnutí vycházel ze závěru, že žalobkyně sice není duchovním jako posvátným služebníkem, mohla však být pověřena výkonem funkce pastorační asistentky a nemocniční kaplanky jako laik, tedy křesťan, který nepřijal svátost svěcení, avšak který svými vědomostmi, moudrostí a počestností byl způsobilý pomáhat duchovním pastýřům a potřebným osobám (§ 207 a § 228 CIC, 1983).
8. Na základě včasného a přípustného dovolání žalovaného Nejvyšší soud ČR rozsudkem ze dne 17. 8. 2016, č. j. 21 Cdo 1320/2015 - 191 dovolání žalobkyně zamítl (výrok I.) a uložil jí povinnost zaplatit žalovanému na nákladech dovolacího řízení 5.300 Kč. Se zřetelem ke znění ustanovení § 7 o. s. ř., čl. 16 odst. 2 Listiny základních práv a svobod vyhlášené pod č. 2/1993 Sb. a citaci dotčených ustanovení zákona č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a změně některých zákonů a blíže specifikované judikatury Nejvyššího soudu ČR, včetně nálezu Ústavního soudu ČR sp. zn. I. ÚS 211/96, Pl. ÚS 6/02, I. ÚS 1244/07, uzavřel, že rozhodováním o dalším trvání služebního poměru duchovního k církvi (za kterou bylo možno pokládat žalobkyni ve smyslu kánonu 207 § 2 kodexu kanonického práva - CIC vyhlášeného 23. 1. 1983 papežem Janem Pavlem II.), by došlo k nepřijatelnému zásahu do vnitřní autonomie církve a do její samostatné a nezávislé rozhodovací pravomoci vyplývající z vnitřních předpisů církvi. Dovodil, že výkon funkce pastoračního asistenta, jakožto osoby vykonávající duchovenskou činnost, je jistě „věcí spojenou s vyznáváním víry“, o které rozhoduje ve smyslu § 4 odst. 1 zákona o církvích a náboženských společnostech církev svébytně; přezkumem takového rozhodnutí církve by došlo k nepřijatelnému zásahu do vnitřní autonomie církve a její samostatné a nezávislé

rozhodovací pravomoci zaručené čl. 12 odst. 2 Listiny a narušení kautel ústavnosti zakotvených v čl. 2 odst. 3 ústavy a čl. 2 odst. 2 Listiny.

9. Proti rozsudku Nejvyššího soudu ČR, č. j. 21 Cdo 1320/2015 – 191 a rozsudku Městského soudu v Praze, č. j. 23 Co 302/2014 - 149 podala žalobkyně včasnou a přípustnou ústavní stížnost. Tuto pokládal Ústavní soud ČR za opodstatněnou a shledal, že shora uvedenými rozhodnutími Nejvyššího soudu, Městského soudu a řízeními předcházejícími vydání těchto rozhodnutí bylo porušeno právo stěžovatelky (žalobkyně) na přístup k soudu zaručené čl. 36 odst. 1 a článkem 15 odst. 1 Listiny základních práv a svobod a čl. 6 odst. 1 a čl. 9 odst. 1 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod; z tohoto důvodu tato rozhodnutí Nálezem sp. zn. III. ÚS 3591/16 z 30. 8. 2017 zrušil.
10. Dospěl k závěru, že odvolací i dovolací soud se dopustil ve vztahu k žalobkyni denegatio iustitiae (odmítnutí spravedlnosti), neboť neřešil dostatečně otázku, zda je stěžovatelka duchovní dle vnitřních předpisů Církve římskokatolické či nikoliv, když při kladné odpovědi na tuto otázku by mohl dovodit pouze absenci pravomoci nalézacího soudu dle § 7 o. s. ř. Dle předchozích rozhodnutí Ústavního soudu (zejména I. ÚS 1240/09, II. ÚS 331/06 i s ohledem na znění Listiny základních práv a svobod /blíže specifikoval odbornou komentářovou literaturu/) je zapovězeno obecným soudům vykládat normy kanonického práva; „zákaz interpretace norem vnitřních předpisů církví a náboženských společností ovšem neznamená zákaz jejich aplikace“. Uzavřel tak, že soudy měly v rámci dokazování povinnost zjistit, jaký je význam pojmu „duchovní“ církve římskokatolické, poskytnout účastníkům řízení možnost navrhnout k tomu důkazy, aniž by mohly soudy přezkoumávat, zda orgány církví či náboženských společností správně interpretovaly normy svých vnitřních předpisů a správně je aplikovaly; zdůraznil nutnost obecnými soudy užít takový výklad, který je za správný považován k tomu příslušným orgánem církve či náboženské společnosti, respektující Základní dokument církve, který je sice primárním, nikoliv však výlučným východiskem. Podle citace ústavního nálezu v případě, že žádný účastník občanskoprávního soudního řízení sporného nezpochybnuje, že určité osobě status duchovního dle vnitřních předpisů církve svědčí, nemá obecný soud povinnost přezkoumávat, zda je zařazení určité kategorie duchovní osoby do Základního dokumentu v souladu s těmito vnitřními předpisy či nikoliv; pokud však status duchovního této osoby v řízení před obecnými soudy je zpochybněn, nemůže soud tuto pochybnost vyvrátit pouhým odkazem na Základní dokument (ve kterém je pozice pastoračního asistenta uvedena jako příklad funkce spadající do výčtu ostatních osob vykonávajících duchovenskou činnost); Základní dokument nesmí být v rozporu s vnitřními předpisy církve. Ústavní soud tak uzavřel, že přináležitost jednotlivce k duchovnímu či řeholnímu stavu je vždy součástí jeho vnitřního přesvědčení, jehož ochrana spadá pod čl. 15 odst. 1 Listiny a má absolutní povahu; žalobkyně se nemohla stát duchovní proti její vůli a bylo na obecných soudech, aby se zabývaly (i přes opakované ustanovení žalobkyně do funkce pastorační asistentky) tím, zda souhlasila dobrovolně se vstupem do duchovního stavu, když souhlas dotčené osoby s tímto vstupem nesmí být toliko konkludentní (bod 44 Ústavního nálezu); souhlas se vstupem do duchovního stavu musí být učiněn způsobem nevzbuzujícím žádné pochybnosti o tom, že dotčená osoba tak činí vědomě a svobodně, nepostačuje přitom souhlas konkludentní. Odvolacímu soudu tak vytknul, že nevyzval účastníky ke splnění povinnosti tvrzení a důkazní tak, aby bylo možno zjistit, zda stěžovatelka souhlasila výslovně se svým ustanovením do duchovního stavu církve římskokatolické či nikoliv; v tomto směru tak učinil Ústavní soud závěr o přesunu důkazního břemene k prokázání souhlasu stěžovatelky se vstupem duchovního stavu na žalovaného.
11. V intencích zrušovacího rozhodnutí Ústavního soudu vyzval odvolací soud oba účastníky k doplnění skutkových tvrzení a předložení důkazů na podporu svých tvrzení k otázce vzniku pracovního poměru tvrzeného žalobkyní, ke vzniku služebního poměru „duchovního“ tvrzeného žalovaným, a to se zaměřením na zjištění výslovného souhlasu žalobkyně se vstupem do

případného služebního vztahu a duchovního stavu a po neúspěšných několikaměsíčních jednáních účastníků o mimosoudním urovnání sporu a obsáhlých vyjádřeních žalobkyně

i žalovaného (u žalobkyně zaměřeného na prokázání okolností vzniku pracovního poměru, zatímco na straně žalovaného tento doplňoval svá skutková tvrzení a důkazy na podporu závěru o vzniku služebního poměru duchovního), doplnil dokazování (v jiném složení odvolacího senátu) dohodou o pracovní činnosti žalobkyně z 2. 1. 1998, jmenovacím dekretem ze dne

29. 1. 1998, pracovní smlouvou z 1. 10. 2002 ve znění dodatku ze dne 29. 9. 2003, z 21. 9. 2004, 7. a 27. 11. 2003, pracovní náplní pastorační asistentky - žalobkyně z 30. 11. 2003, ustanovením do funkce samostatné pastoračně asistentky VFN Praha 2 z 29. 12. 2006 a odvoláním z funkce pastorační asistentky z 24. 11. 2009, Základním dokumentem církve římskokatolické z 1. 1. 2016 a organizačním opatřením z 23. 12. 2009, pokynem generálního vikáře o ustanovování duchovních ve smyslu kánonu 207, § 1 CIC z 8. 1. 1993, Metodickým pokynem ministerstva zdravotnictví o duchovní péči ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče poskytovatelů zdravotních služeb, Směrnicí Arcibiskupství pražského z 13. 3. 2009, o služebním poměru křesťanů a křesťanek pověřených zvláštní službou v církvi, Instrukcí ČBK 2001, výsledkem žalobkyně a svědků O. a V., když další doplnění dokazování pokládal za nadbytečné a neekonomické či nepřípustné s ohledem na autonomii církve a kdy výslech svědkyně J. (navržené žalovaným) se nepodařilo provést pro odepření výpovědi.

12. Z výsledku žalobkyně vzal za prokázané, že tato vykonávala činnost pastorační asistentky na základě pracovní smlouvy od roku 1998 až dosud, když jí bylo uděleno pověření pro činnost pastoračního asistenta v roce 1998 a pověření samostatnou pastorační asistentkou v roce 2006; proti těmto nebrojila, měla za to, že je zaměstnána na základě pracovní smlouvy, když se k ní choval žalovaný jako ke svému zaměstnanci; činnost žalobkyně je v zásadě shodná v současné době jako dříve, i když bylo žalobkyni odňato pověření v listopadu 2009. Činnost dosud vykonává ve Všeobecné fakultní nemocnici; její práce se pouze mění v závislosti na skladbě pacientů, její činnost spočívá v pastoračních úkonech. Žalobkyně se domnívá, že paní V. i J. vykonávaly stejnou práci, nemohly přijmout svátost svěcení, když předmětem jejich činnosti i žalobkyně je doprovázení nemocných a umírajících a pomoc jejich rodinám. Žalobkyně má 2 pracovní smlouvy, podle jedné pracovní smlouvy vykonávala činnost v rozsahu 0,1 úvazku, tj. 4 hodiny týdně, pro Všeobecnou fakultní nemocnici v Praze, vykonávala činnosti uvedené v jejím popisu práce, nemocnice ji vyplácí v rozsahu jejího úvazku, zatímco žalovaný ji pouze vyplatil náhradu mzdy v souvislosti s předchozími neplatnými rozvázáními pracovních poměrů, a ačkoliv ve své činnosti žalobkyně pokračuje, žalovaný jí neplatí; tuto činnost vykonává žalobkyně v rozsahu širším než 4 hodiny týdně. K uzavření pracovní smlouvy s Všeobecnou fakultní nemocnicí na úvazek 0,1 došlo proto, že dříve neexistoval žádný právní vztah mezi nemocnicí a arcibiskupstvím. Žalobkyně popírala, že by dala někdy souhlas s ustanovením do duchovní funkce, jako žena takový souhlas dát nemůže, když by ji stihnul trest exkomunikace, o žádný souhlas s postavením duchovního žalovaný žalobkyni nežádal, svoji obranu o nedostatku pravomoci soudu začal uplatňovat žalovaný až v odvolacím řízení. Žalobkyně uváděla, že pokud sama sebe označovala v písemné komunikaci s žalovaným za „duchovní“, nemyslela toto vážně, sama je laikem, pokud dříve ji nezastupoval advokát, používala zaměnitelně termíny pracovní i služební poměr, žádné písemné námitky proti služebnímu poměru nečinila, výměry o její mzdě duchovního ve smyslu směrnic o odměňování duchovních žalobkyně podepsala, stále se pokládala za zaměstnance. Faktická náplň její činnosti se mění i v závislosti na změnách společnosti, kdy klesá religiozita a je potřeba řešit více spirituální otázky, v zásadě je její práce stejná jako v minulosti. Žalobkyně popírala, že by svobodně a dobrovolně přijala závazky spjaté s postavením duchovního a se svěcením nezbytným pro ustanovení duchovního; kromě jiného jednostrannému pověření ze strany arcibiskupství předcházelo uzavření pracovněprávního vztahu podle názoru žalobkyně. Poukazovala i na ustanovení kánonu 1036 kodexu kanonického práva, podle kterého kandidát pro obdržení jáhenství nebo kněžství musí předložit vlastnímu biskupovi nebo vyššímu představenému

vlastnoručně napsané a podepsané prohlášení o dobrovolném a svobodném přijetí svátosti svěcení a trvalém věnování se církevní službě a požádat tak o udělení svěcení; podle názoru žalobkyně tak je nepoužitelný Základní dokument církve římskokatolické

pro určení postavení žalobkyně (když tento nemá konstitutivní povahu a není ani vnitřním předpisem církve). Žalobkyně rovněž odkazovala ve svém vyjádření na posynodní apoštolský list Jana Pavla II. nazvaný *Christifideles laici* (o povolání a poslání laiků v církvi a ve světě) z 30. 12. 1998, podle něhož v případě potřeby církve a nedostatku kněží, mohou též laici - i když nejsou lektory nebo akolyty - podle ustanovení právních předpisů plnit určité funkce, totiž službu slova, vedení liturgických modliteb, udělování křtu a rozdávání svatého přijímání; když tyto služby a funkce věřících laiků musí být v souladu se specifickým laickým povoláním, odlišným od povolání kněží, když plnění těchto úkolů nedělá laika pastýřem, úřad není konstituován úkolem, nýbrž svátostným svěcením (podle Instrukce k některým otázkám ohledně možnosti laiků podílet se na službách vykonávaných kněžími - dokument Svatého Stolce schválený papežem v roce 1997, vydaný v češtině Sekretariátem České biskupské konference 2001). Žalobkyně odkazovala i na vznik služebního poměru dvoustranným projevem vůle, když má podobnou smluvní povahu jako je tomu u pracovněprávních vztahů (I. ÚS 211/96) a zdůrazňovala, že písemně svůj souhlas nikdy ke vstupu do služebního poměru neudělila. Ani po doplnění dokazování podle žalobkyně neunesl žalovaný důkazní břemeno ohledně souhlasu žalobkyně se vstupem do služebního poměru; kromě jiného v platebních výměrech vystavených pro žalobkyni označuje žalobkyni sám žalovaný jako zaměstnance (nikoliv duchovního). Poukazovala i na to, že souhlas se vstupem do duchovního stavu nedoložil žalovaný ani u paní J. a V. (což jsou rovněž ženy, u nichž je služební poměr z podstaty věci podle názoru žalobkyně vyloučen). Výklad k okolnostem vzniku služebního poměru žalobkyně u žalovaného zastávaný žalovaným pokládá žalobkyně za zcela účelový a za nesprávný, když vznik služebního poměru váže církev pouze na její rozhodnutí o duchovním stavu (bez ohledu na postoj dotčeného jedince). Podle názoru odvolatelky v tomto směru nic nemůže změnit ani Pokyn generálního vikáře z 8. 1. 1993, předložený žalovaným v odvolacím řízení (když tento dokument není oficiální normou žalovaného). Přesvědčení žalobkyně, že nevykonávala svoji činnost pastorační asistentky ve služebním poměru, koresponduje i podrobná regulace poskytování duchovní a pastorační péče v oblasti zdravotnictví formou Metodického pokynu Ministerstva zdravotnictví o duchovní péči ve zdravotnických zařízeních lůžkové péče poskytovatelů zdravotních služeb (z 13. 4. 2017), který je výsledkem několikaletých jednání mezi Ministerstvem zdravotnictví, Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví, když podle tohoto pokynu je duchovní péče v lůžkových zdravotnických zařízeních specifickou dobrovolnou službou, nezdravotní péčí pacientům, zdravotnickým pracovníkům, návštěvníkům, při řešení jejich osobních, existenciálních, spirituálních, etických, morálních otázek a potřeb a má neevangelizační charakter. Náboženský prvek v tomto směru je tak pokládán za marginální, kdy cílem této služby není získat pacienty pro náboženskou víru, v tomto směru odkazovala na výklad učiněný v odborných učebnicích prof. Tretery, Horáka, Hrdiny (těmi navrhovala doplnit dokazování). Navrhla potvrdit napadený rozsudek jako věcně správný.

13. Žalovaný setrval na své předchozí argumentaci o nedostatku pravomoci soudu, když se nepodařilo během několikaměsíčního období dosáhnout mimosoudního urovnání sporu účastníků. Podrobně se vyjadřoval k obsahu dotčeného ústavního nálezu, kterým byl odvolací soud zavázán zjistit „zda stěžovatelka měla na základě vnitřních předpisů církve římskokatolické postavení duchovní osoby této církve“, to při vědomí skutečnosti, že žádnému soudu nepřísluší výklad kanonického práva - právě s ohledem na vnitřní autonomii církve deklarovanou Listinou základních práv a svobod a ústavou. Pokud podle ústavního nálezu má důkazní břemeno žalovaný k prokázání vzniku služebního poměru žalobkyně, opětovně žalovaný zdůraznil, že žalobkyně souhlasila s výkonem svého postavení, když přijala dekret, následně i mzdové výměry, ve svých písemnostech se dovolávala služebního poměru, když vystudovala 2 vysoké školy, má postgraduální vzdělání, sama se podílela na řadě legislativních aktů se zaměřením na činnost kaplanů, když se angažuje na

mezinárodní úrovni v uvedeném oboru. Náplní činnosti žalobkyně bylo jménem biskupa hlásat evangelium v nemocnici, když právě podstatou nemocničního kaplanství je přinášení útěchy pramenící z evangelia (za předpokladu vystudování nejméně bakalářského oboru v teologických naukách, což žalobkyně splnila). Žalovaný zdůraznil, že za nemocničního kaplana pokládá duchovního pověřeného pastorační péčí v nemocnicích, dalších zdravotnických zařízeních, v zařízeních sociálních služeb, kdy jeho úkolem je nemocného lidsky a duchovně doprovázet a být mu nablízku prostřednictvím rozhovorů, modlitby, čtení bible a udělování svátosti, především svátosti nemocných, svátosti smíření a eucharistie, když kromě kněží a jáhnů se na poskytování této péče podílejí také řeholníci a vyškolení laici. Zdůraznil, že jako duchovní je pastorační asistent označen i v Základním dokumentu církve, kdy i vývojem systému kanonického práva došlo k celosvětovému posunu tak, že kaplanem – pastoračním asistentem může být i žena, jedná se přitom o službu, kterou může přijmout i laik. Žalobkyně přitom přijala pověření vydané biskupem v situaci, kdy má vystudován magisterský obor teologie, v tomto oboru studovala i kanonické právo a pastorální teologii, je přitom vysokou profesionálkou v oboru kaplanství, když původně působila jako nesamostatná pastorační asistentka – pomocník v pastorační na základě uzavřené pracovní smlouvy, poté akceptovala pověření biskupem k výkonu činnosti samostatného pastoračního asistenta, a to v rámci služebního poměru; k výzvě soudu žalovaný sdělil, že nedisponuje listinou, kde by žalobkyně vyjádřila souhlas se vstupem do služebního poměru, v průběhu dlouholeté činnosti žalobkyně (2006 – 2017) tuto činnost žalobkyně vykonávala (i po odejmutí pověření biskupem), v průběhu řízení teprve začala uplatňovat obranu, že pro ustanovení do duchovenské služby je potřeba být vysvěcena knězem; souhlas se vstupem do duchovenského stavu nepochybně vyjádřila žalobkyně v korespondenci, ve které se označovala za duchovní. Proti postupu žalovaného, aby s ní bylo jednáno jako s duchovní nebrojila, naopak se dovolávala služebního poměru. K výzvě soudu žalovaný nepředložil listinu o vstupu do služebního poměru ze strany dalších pastoračních asistentů J., V., O.; k okolnostem vstupu do duchovního stavu navrhl jejich výsledky jako svědků. Ani podle Dohody o duchovní péči mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví není podmínkou výkonu činnosti kaplana svěcení, tuto činnost proto může vykonávat i žena bez svěcení (kromě jiného toto kněžské svěcení nemá ani jáhen O.). Žalovaný poukazoval na obsah Instrukce Redemptionis sacramentum, když podle této instrukce v některých křesťanských diecézích jsou v současné době pověřováni laikové, aby pracovali jako pastorační asistenti, když užitečně pomáhají biskupům, kněžím a jáhnům v jejich pastorační službě; úkolem pastoračního asistenta by mělo být: podporovat pastorační kněží a jáhnů, probouzet povolání k jáhenství a kněžství a připravovat věřící laiky k plnější účasti na slavení liturgie; obsah této instrukce a stejně tak směrnice 4/2004 o zřízení místa pastoračního asistenta/asistentky byl nepochybně žalobkyni znám; podle této směrnice pastoračním asistentem se rozumí pracovník podílející se ve služebním poměru na pastorační práci ve farnosti nebo některém odboru či speciálním středisku Arcibiskupství pražského pod vedením osoby řádně k tomu ustanovené (představeného). Podle odvolatele nelze vykládat žádným orgánem (s výjimkou církevního soudu) pojem duchovního, když Základní dokument v uvedeném sporu může být pouze jedním z důkazů; k výzvě soudu předložil žalovaný Pokyn generálního vikáře o ustanovování duchovních ve smyslu kánonu 207, § 1 CIC z 8. 1. 1993. Od vydání zmíněného nálezu Ústavního soudu předává žalovaný nesvěceným duchovním podepsat listinu o vstupu do duchovního stavu (cca 50 osob na různých pozicích), když u žalovaného pracuje několik žen, které jsou ve služebním poměru jako duchovní, toto plně akceptují, případně k tomu navrhl výsledky těchto žen – nesvěcených laiků. S odkazem na názory církevních autorit (včetně papeže Františka) popíral názor žalobkyně, že k výkonu duchovní činnosti ženy v rámci římskokatolické církve je nezbytné svěcení (když církevní úřad je jakákoliv služba trvale ustavená božím nebo církevním zřízením k dosažení duchovního účelu s odkazem na příslušná ustanovení CIC). Pokud žalobkyně nesouhlasila s výkladem církevních předpisů, měla se obrátit na církevní soud, toto však neučinila. Žalovaný tak má za to, že unesl důkazní břemeno a prokázal, že podle vnitřních předpisů žalovaného byla žalobkyně v postavení duchovního a takto se i chovala, když akceptovala služební poměr.

14. K okolnostem vzniku služebního či pracovního poměru ve smyslu shora citovaného ústavního nálezů provedl dokazování odvolací soud i výslechem svědků jáhna O. a řádové sestry V.
15. Z výsledku jáhna O. zjistil, že tento pracoval u Arcibiskupství pražského na základě dohody o pracovní činnosti na částečný úvazek u psychiatrické léčebny v Bohnicích, po vydání nového katalogu pracovních pozic je zaměstnán na plný úvazek v psychiatrické léčebně Bohnice, když byl vysvěcen na jáhna v roce 2008, jaký obdržel doklad s účinností od 1. 1. 2009 po svém vysvěcení jáhnem si již nevybavoval, jeho předchozí činnost jako pastoračního asistenta (nemocničního kaplana) a jáhna po jeho vysvěcením není shodná, v minulosti tak měl uzavřenu pracovní smlouvu s Arcibiskupstvím pražským, pracovní poměr ukončil v roce 2014. Za duchovního se svědek považoval od svého vysvěcení v roce 2008. Svědek přitom zná duchovní pastorační asistenty (kteří při výkonu nemocničního kaplanství nepřijali svátost svěcení, jedná se o pastorační asistenty jiných církví). Původně byli podle svědka označováni pastorační asistenti jako nemocniční duchovní, následně došlo po změně katalogu prací k jinému označení. Pokud v minulosti dostal svědek dekret o ustanovení, určitě by jej mohl odmítnout, pokud by se svým ustanovením nesouhlasil; k posunu v nemocničním kaplanství došlo na základě pokynu Ministerstva zdravotnictví z roku 2017, kdy následně došlo k tzv. hromadnému vyslání formou slavnostního aktu církve k výkonu nemocničního kaplanství; rozdíl ve své činnosti tak svědek chápal ve vztahu k žalovanému i k nemocnici, ve které je zaměstnán, kdy respektuje rozdíl práv a povinností ze své odlišné pozice i to, že případně arcibiskupství má možnost prostřednictvím nadřízeného kdykoliv svědka z kaplanství odvolat. Jak svědkyni V., tak svědkovi O. nebyl znám obsah pokynu generálního vikáře z 8. 1. 1993, oba žalobkyni znali z obdobné pracovní činnosti, oba jsou činní z pověření žalovaného jako pastorační asistenti, svědek O. byl zaměstnán u žalovaného na základě předchozí pracovní smlouvy, svědkyně V. pracuje na základě pracovní smlouvy pro žalovaného dosud, pracuje jako nemocniční kaplanka od roku 2007, po uzavření smlouvy mezi Českou biskupskou konferencí a Ekumenickou radou církví došlo k hromadnému vyslání pastoračních asistentů katolickou církví na její pozici. Svědkyně nepokládá sama sebe za duchovní, duchovním rozumí vysvěcenou osobu, pokládá se za laika, byť je řádová sestra; až do ledna 2014 působila jako zaměstnanec arcibiskupství, v lednu 2014 byla ukončena dohodou její činnost pro arcibiskupství, od té doby pracuje na základě pracovní smlouvy u nemocnice sv. Boromejek.
16. Výpovědi obou svědků pokládá odvolací soud za vnitřně jednotné, logické i pravdivé a svědky za věrohodné, když vypovídali objektivně o okolnostech jejich pracovního poměru pro žalovaného, či jiný subjekt (nemocnice) a ke zvyklostem u žalovaného, kdy žádný z těchto svědků nebyl přítomen předání pověření žalobkyni k výkonu činnosti pastorační asistentky.
17. Poté, kdy odvolací soud přezkoumal napadený rozsudek podle § 212 a § 212a o. s. ř. a provedl dokazování listinami shora uvedenými, výslechem žalobkyně a výslechem shora označených svědků, dospěl v intencích zrušovacího nálezů Ústavního soudu, sp. zn. III. ÚS 3591/16 z 30. 8. 2017 k závěru, že odvolání žalovaného není opodstatněné. Odvolací soud (v jiném složení senátu) byl tak nucen korigovat s ohledem na závaznost právního názoru Ústavního soudu své předchozí závěry, vyjádřené v rozsudku č. j. 23 Co 302/2014 – 149, ve kterém dovedl nedostatek pravomoci k projednání sporu se zřetelem k § 7 a § 103 o. s. ř. a předpisů kanonického práva.
18. Při respektování závěru rozhodnutí Ústavního soudu III. ÚS 136/2000, I. ÚS 1240/09, IV. ÚS 1062/15, rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva ve věci D. a D. proti České republice z 30. 1. 2001, II. ÚS 331/06, Pl. ÚS 6/02 a nálezů Ústavního soudu III. ÚS 3591/16, a to i s přihlédnutím k rozhodovací činnosti Nejvyššího soudu ČR (21 Cdo 628/2006, 21 Cdo 4075/2011, 21 Cdo 702/2007) dospěl po zhodnocení výpovědi žalobkyně, svědků, doplnění dokazování shora označenými listinami ve spojení se skutkovými závěry soudu I. stupně, že žalobkyně nevstoupila do služebního poměru duchovního, a pokud jí byla dána výpověď pro výpovědní důvod uvedený v ust. § 52 písm. c) zákoníku práce, je dána soudní pravomoc k přezkumu a rozhodnutí o určení neplatnosti výpovědi.

19. V obsáhlé rozhodovací činnosti Ústavního soudu i Nejvyššího soudu byla opakovaně konstatována autonomie církví a náboženských společností, která brání soudu, aby posuzoval „věcnou správnost“ rozhodnutí o organizačním opatření či pokyny, např. generálního vikáře z ledna 1993, neboť se jedná o výraz právě autonomní vůle církve, kdy soudu nepřísluší přezkoumávat ani formální náležitosti takových rozhodnutí, soud se může omezit pouze na zjištění, že takové rozhodnutí bylo přijato oprávněným orgánem; z těchto důvodů není opodstatněný požadavek žalobkyně na přezkoumání formálních náležitostí pokynu generálního vikáře o ustanovování duchovních ve smyslu kánonu 207, § 1 CIC, podle kterého vzhledem k nedostatku svěcených služebníků mohou být ustanovováni ve smyslu kánonu duchovními také ostatní křesťané, kteří jsou povinni vykonávat všechny úkoly posvátné služby vyjma těch, které vyplývají z moci svěcení s tím, že příslušná ustanovení CIC se na ně vztahují přiměřeně po dobu trvání jejich pracovního vztahu. Z nedostatku pravomoci jak Ústavního soudu, tak i obecných soudů a i nedostatku pravomocí jakéhokoliv státního orgánu, tak jak bylo opakovaně judikováno, nepřísluší soudu přezkoumávat obsah kanonického práva, ani Směrnic Arcibiskupství pražského o služebním poměru křesťanů, obsah jmenovacích dekretů, či odvolání pověřených příslušným církevním hodnostářem (odvolání z funkce pastorační asistentky ze dne 24. 11. 2009 ve vztahu k žalobkyni) ani výtah z jakýchkoliv dokumentů Svatého stolce a následujících písemností, které označovali účastníci či provádět výklad kanonického práva jak CIC, následujících vnitřních předpisů církve ani Základního dokumentu (a to s přihlédnutím k čl. 16 odst. 2 Listiny základních práv a svobod) a se zřetelem k zákonu č. 3/2002 Sb., o svobodě náboženského vyznání a postavení církví a náboženských společností a změně některých zákonů. Neodlučitelnou součástí ústavně zaručeného práva církví a náboženských společností spravovat nezávisle na státních orgánech svoje záležitosti je kromě jiného stanovit i vlastní podmínky pro ustanovování do funkce osob vykonávajících duchovenskou činnost (včetně odvolání z funkce) a určit vlastní pravidla pro posouzení způsobilosti těchto osob k výkonu duchovenské činnosti, soudu nepřísluší přezkoumávat obsah úkonů, kterým byl duchovní či laik povolán k výkonu duchovenské služby, kdy přezkum mohou sjednat pouze k tomu církevními předpisy povolané církevní autority. Ze stejného důvodu není relevantní provádět dokazování obsahem odborné literatury, která je komentářem či učebnicí k církevnímu právu vypracovanými soukromými osobami, jak správně uváděl odvolatel; jakýkoliv argumentační potenciál postrádá i návrh žalobkyně na provedení důkazů heslem Wikipedie k pojmu pastorační kaplan a duchovní. Jak uvádí v bodu 33 předmětného nálezu Ústavní soud, nemá pravomoc k výkladu kanonického práva žádný orgán veřejné moci ani soud, stejně tak ani k výkladu pojmu „duchovní“.
20. Podle zmiňovaného nálezu je na soudu v rámci dokazování zjistit, jaký je význam pojmu „duchovní“ uvnitř církve římskokatolické, když je třeba rozlišovat vnitřní i vnější rovinu tohoto pojmu (bod 37 nálezu). Zákaz interpretace norem vnitřních předpisů církve a náboženských společností podle závěrů Ústavního soudu nepředstavuje zákaz jejich aplikace, když pouze jedním z vodítek je znění Základního dokumentu z roku 2006 (jako nezbytné podmínky registrace církve státem). Soudu však nepřísluší vykládat Základní dokument (ani čl. X a XII.) a zkoumat zda tento je v rozporu s kanonickým právem; v případě, že žalobkyně nesouhlasila s obsahem norem kanonického práva, je na ní, aby se domáhala postupem stanoveným kanonickým právem přezkumu mimo soudní pravomoc.
21. Aplikací norem církevního práva do konkrétních poměrů projednávané věci tak odvolací soud uzavřel, že žalobkyně uzavřela s žalovaným pracovní poměr, žalovaný po řadu let k žalobkyni přistupoval jako k zaměstnankyni, kdy směřoval v pracovní právní dokumentaci pojmy „pracovního poměru“ i „služebního poměru duchovního“, stejně tak činila žalobkyně, která i s ohledem na své obsáhlé teologické znalosti a její činnost v oboru kaplanství i na mezinárodní úrovni, nikterak nebrojila proti dokumentům vystaveným zaměstnavatelem, v nichž odkazoval na služební poměr, sama se následně v mimosoudní fázi domáhala vystavení dokumentů týkajících se „služebního poměru“, nicméně k tomuto jednání žalobkyně vedl předchozí administrativní přístup

žalovaného, když na žalobkyni je nutno hledět jako na zaměstnance představujícího slabší smluvní stranu, je zarážející, že žalobkyně při jejích znalostech nečinila žádné kroky dříve k vyjasnění jejího postavení.

22. Ačkoliv zákoník práce č. 65/1965 Sb., ve znění pozdějších změn i doplňků a stejně tak zákoník práce č. 262/2006 Sb., ve znění pozdějších změn i doplňků, nestanoví taxativně kritéria pro vznik pracovního poměru, je nutno s přihlédnutím k poměrům konkrétní projednávané věci a v souladu s ustálenou soudní praxí uzavřít, že ke vzniku pracovního poměru žalobkyně u žalovaného došlo dohodou účastníků pracovněprávního vztahu na druhu práce, místu výkonu práce i datu nástupu do práce, kdy žalobkyně jako zaměstnankyně vykonávala závislou práci ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti, z její strany se jednalo o výlučně osobní výkon zcela specifické práce, a to jménem zaměstnavatele i jménem církve římskokatolické, a to za odměnu v dohodnuté době, na odpovědnost i náklady zaměstnavatele. Není sporu o tom, že i v souladu s § 207, § 228 CIC, 1983 mohla být žalobkyně jakožto žena pověřena funkcí pastorační asistentky a nemocniční kaplanky jako laik (když z povahy věci u žen je vyloučeno svěcení), tedy jako křesťanka, která nepřijala svátost svěcení, avšak svými vědomostmi, moudrostí a počestností byla způsobilá pomáhat duchovním pastýřům a potřebným osobám, ačkoliv podle náplně práce se nepochybně jedná u žalobkyně i částečně o zcela duchovenskou činnost spočívající v modlitbách s věřícími a poskytování eucharistie a útěchy nemocným, jejich rodinným příslušníkům i zdravotnickému personálu. S ohledem na závazné právní stanovisko Ústavního soudu je nutno uzavřít, že žalobkyně nevyjádřila výslovně, ústně či písemně souhlas se vstupem do služebního poměru duchovního v širším smyslu (když v duchu nálezu Ústavního soudu nepostačuje souhlas konkludentní, i přes více než desetiletou činnost fakticky vykonávanou v uvedeném směru žalobkyní).
23. Pokud církev římskokatolická projevila svoji hierarchickou strukturu navenek v Základním dokumentu, a zde označovala za duchovní i pastorační asistenty, jednalo se zřejmě o pojem duchovního v širším slova smyslu, když formální úzký pojem duchovního vyplývá z dotčených ustanovení Kodexu kanonického práva, avšak vlivem vývoje společnosti dochází k určitému posunu v chápání širokého pojmu „duchovního“ samotnou církví a k revidování nejen psaných norem církevního práva, ale i jeho obyčejového práva a tradic podle církevních autorit v době 21. Století (viz stanovisko papeže). Odvolací soud tak nesouhlasí s úzkým chápáním pojmu „duchovní“ tak jak tento pojem interpretuje žalobkyně, pro nedostatek výslovného projevu vůle žalobkyně, kterým by byl vstup do služebního poměru, však odvolací musel uzavřít, vázán závazným právním názorem Ústavního soudu, že ke vzniku služebního poměru na straně žalobkyně nedošlo.
24. Z dokazování provedeného soudem I. stupně (z provedených listin i výslechu svědků a výslechu kancléřky arcibiskupství) tak bylo prokázáno, že tvrzené organizační opatření z prosince 2009 nebylo fakticky žalovaným naplňováno, až do předmětné výpovědi do pracovního poměru na stejnou pozici byla přijata jiná pastorační asistentka (J.), je tak nutno dospět k závěru, že nebyl naplněn skutkově důvod vymezený v ust. § 52 písm. c) zákoníku práce, tedy že by se v důsledku organizační změny (přijaté k tomu oprávněnou osobou) stala žalobkyně nadbytečnou; jak uvádí správně soud I. stupně (21 Cdo 440/2008), přijetí jiného zaměstnance na pozici, ze které má být zaměstnanec propuštěn pro nadbytečnost, je zpravidla důkazem o neopodstatněnosti použitého výpovědního důvodu (aniž by soud mohl revidovat obsah přijatého organizačního opatření). S ohledem na nedostatek souhlasu žalobkyně ke vstupu do honorovaného služebního poměru, který vzniká na základě dvoustranného projevu vůle, tak uzavírá odvolací soud, že žalobkyni byla dána neplatná výpověď z důvodu shora specifikovaného tak, jak jej zjistil soud I. stupně. Na uvedených závěrech nic nemění ani autonomie církve ústavou zaručená, která jej opravňuje k samostatnému řešení organizačních i ekonomických záležitostí církve; lze mít však pochybnosti o zamýšlené finanční úspoře „zrušení pozice žalobkyni“ jako pastorační asistentky právě s ohledem na minimální příjem žalobkyně, který měla pobírat za svoji činnost u žalovaného, a to i

se zřetelem na celkové náklady na mzdy zaměstnanců a odměny duchovních, a to i s přihlédnutím k notorickému známému rozsahu majetku římskokatolické církve nejen po realizaci církevních restitucí. Z obsahu spisu je tak evidentní, že žalovaný se snažil zřejmě z osobních důvodů ve vztahu k žalobkyni ukončit její působení u žalovaného, když zřejmě sledoval jiný účel, než původně měl vyplývat z organizačního opatření z prosince 2009 (a to i se zřetelem k pořadí třetí výpovědi udělené zaměstnavatelem žalobkyni).

25. Ze všech těchto důvodů shora uvedených odvolací soud napadený rozsudek jako věcně správný podle § 219 o. s. ř. potvrdil (a to kromě výroku ve věci samé i ve výroku o nákladech řízení, když tyto náklady správně soud I. stupně vypočetl).
26. Výrok o nákladech odvolacího řízení vychází z ust. § 224, § 211 a § 142 odst. 1 o. s. ř., kdy procesně neúspěšný žalovaný je povinen zaplatit žalobkyni náklady předchozího odvolacího řízení (odvolací jednání 3. 9. 2014 a vyjádření žalobkyně ze dne 13. 2. 2014), dále náklady za právní zastoupení advokátem v dovolacím řízení (převzetí zastoupení, sepis dovolání a vyjádření v rámci dovolacího řízení), dále náklady za další odvolací řízení (vyjádření z 27. 2. 2018, z 26. 3. 2018, 10. 5. 2018, 5. 7. 2018, 12. 7. 2018 a za účast advokáta při jednání 16. 5. 2018 a 18. 7. 2018), tj. v součtu za 12 úkonů právní pomoci po 2.500 Kč, tj. 30.000 Kč a 12 x po 300 Kč na paušální náhradě hotových výdajů, tj. 3.600 Kč, po součtu 33.600 Kč a po připočtení soudního poplatku z dovolání 10.000 Kč, celkem 43.600 Kč, a to v souladu s vyhláškou č. 177/1996 Sb., v obecné pariční lhůtě k rukám právního zástupce žalobkyně.

Poučení:

Za podmínek uvedených v ust. § 237 a násl. o. s. ř. lze podat proti tomuto rozsudku dovolání, a to do 2 měsíců od doručení rozsudku odvolacího soudu prostřednictvím soudu I. stupně k Nejvyššímu soudu ČR.

Praha 18. července 2018

JUDr. Jitka Denemarková v. r. předsedkyně
senátu